

щайки се къмто самия ученикъ, казвали му: „Чу ли Иване (или Стояне), какво поржчахъ на учителя. Отваряй си очитѣ!“ А тия думи не сж били праздна приказка, защото по него време жестоко сж биели мързеливитѣ и непокорнитѣ.

Учението тогава не е било тъй лесно както днесъ, защото не е имало всички ония помагала, които се намиратъ понастоящемъ въ училището и съ които си служатъ ученицитѣ у дома. Даже и обикновени учебници не е имало, а всичко се е учило чрезъ разказъ и показъ отъ учителя. Най-употребителното помагало е била маса съ первази наоколо, запълнена съ пѣсжкъ отгоре, на който ученицитѣ съ прѣсти или прѣчици чертаели заученитѣ букви, думи и цифри.

Раздѣляне ученицитѣ по класове не е имало: обикновено въ една обща стая учили и малки и голѣми, и начинающи и напреднали; а завършването на тогавашната преимуществено черковна премждрость, зависяла напълно отъ усърдието на самитѣ обучаеми; до като едни скоро възприемали тая премждрость, други дълги години изтривали праговетѣ на училището. Учителитѣ си избирали помощници измежду по-примернитѣ и напреднали въ обуката ученици, които отъ високи седалища следили за тишината, нарушавайки я сегисъ тогисъ сами съ възгласа: „Еди кой си е невнимателенъ или непокоренъ“. За наказанието на подобни имало особни черни дъсчени таблици, окачени на чернѣ гайтанъ, съ подобаващъ върху имъ надписъ, означаващъ виновността на ученика. Следъ трикратно изобличаване въ класа, когато виновниятъ трѣгвалъ за у дома си, на врата му окачвали подобна дъска, съ съответственъ надписъ, съ която той вървялъ сконфузено по улицитѣ до дома си, дѣто го очаквало допълнително родителско наказание. За послушнитѣ и примерни ученици тоже сжществували особни поощрителни червени дъски, съ надлежни надписи за трудолюбие, покорность и пр. А на особено отличилитѣ се въ това отношение давали още и „вули“ — кжсче хартия, подпечатана съ училищния печатъ, които служили отпосле като индулгенция за нѣкое заслужено наказание.

Освенъ горнитѣ тъй да се каже позорящи наказания, ученицитѣ се наказвали да стоятъ прави или на